

5 December 2012
AI Index: MDE 13/072/2012

بیانیه مطبوعاتی مشترک
5 December 2012 – 1391 آذر

شورای دفاع از حق تحصیل * عفو بین الملل * عدالت برای ایران * شیرین عبادی

ایران: به سرکوب دانشجویان پایان دهید و دانشجویانی را که به خاطر فعالیت‌های مسالمت‌آمیز زندانی شده‌اند آزاد کنید.

به مناسبت 16 آذر ماه، روز دانشجو، شیرین عبادی برنده جایزه صلح نوبل و سه گروه حقوق بشری شورای دفاع از حق تحصیل، عفو بین الملل و عدالت برای ایران در کنار یکدیگر و هم‌صدا با هم از مسئولان ایران می‌خواهند تا فوراً و بدون قید و شرط همه زندانیان عقیدتی شامل دانشجویان زندانی را که تنها برای بیان مسالمت‌آمیز عقاید و وجدانیاتشان به زندان افتاده‌اند آزاد کنند.

این سازمان‌ها از مسئولان می‌خواهند تا به پایمال کردن حقوق آزادی بیان و تشکل دانشجویان خاتمه دهند.

از مقامات ایران خواسته می‌شود تا تمام سیاست‌ها و برخوردهای محدودکننده دسترسی افراد به آموزش عالی را مورد تجدید نظر قرار دهند تا هر کسی بر اساس ظرفیت‌ها و توانایی‌هایش و بدون هر گونه تبعیض جنسیتی، مذهبی یا سیاسی، به طور برابر به آموزش عالی دسترسی داشته باشد.

محدودیت دسترسی به آموزش بر پای‌ه قومیت، جنسیت، اعتقادات و باورهای مذهبی، نقض حقوق بشر از جمله حق آموزش و عدم تبعیض، آزادی بیان، تشکل و فعالیت انجمنی صلح‌آمیز است.

ایران به عنوان یک کشور عضو میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR)، نه تنها نباید حقوق آزادی بیان و آزادی انجمن را محدود کند بلکه باید آن‌ها را تضمین کند. همچنین ایران به عنوان یک کشور عضو میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (ICESCR) لازم است که به حق تمام ایرانیان در دسترسی بدون تبعیض به آموزش عالی احترام بگذارد. (مواد 2 (2) و 13 (2) (C).

وضعیت دانشجویان ایران در آستانه شانزدهم آذرماه

در حالی که هزاران دانشجو در دانشگاه‌های سراسر کشور روز دانشجو (گرامیداشت سالگرد کشته شدن سه دانشجو در تظاهراتی در سال 1332 توسط نیروهای امنیتی) را گرامی می‌دارند، دهها دانشجو 16 آذر را پشت

میله‌های زندان می‌گذرانند چون از حقوق خود یعنی آزادی بیان و انجمن استفاده کرده‌اند و بسیاری از دانشجویان دیگر همچنان ممنوع‌التحصیل‌اند.

از زمان انتخابات مناقشه‌انگیز ریاست جمهوری در خرداد 1388، هر ساله به تظاهرات مسالمت‌آمیز دانشجویان در روز دانشجو در دانشگاهها، هزینه‌های سنگینی تحمیل شده است.

در ماههای گذشته، دهها دانشجو بازداشت شده یا پس از محکومیت در محاکمه‌های ناعادلانه و با اتهاماتی مبهم - که از جرایم شناخته شده کیفری محسوب نمی‌شوند، روانه زندان شده‌اند یا به طور دایم یا موقت از ادامه تحصیل محروم شده‌اند.

کمیت‌های انضباطی دانشگاهها به دانشجویانی که متهم به فعالیت‌های ضدنظام می‌کنند - فعالیت‌هایی که عموماً در چارچوب حقوق آزادی بیان و انجمن‌اند - «ستاره» می‌دهند تا آنها را محکوم و مجازات کنند. دریافت سه ستاره به معنی محرومیت قاطع و بی‌بازگشت از تحصیلات دانشگاهی است.

برخی دانشجویانی که اخیراً دستگیر، زندانی یا از تحصیلات دانشگاهی محروم شده‌اند موارد زیرند:

• **نسیم سلطان بیگی**، فعال حقوق زنان و دانشجوی دانشگاه علامه

طباطبایی، برای تحمل حکم سه سال حبس در تاریخ 22 مهر 1391 روانه زندان شد. او در سال 1389 به "تبلیغ علیه نظام" و "اقدام علیه امنیت ملی" محکوم شده بود. دو سال از حکم وی به خاطر شرکتش در راهپیمایی 22 خرداد 1385 مدافعان حقوق زنان برای مطالبه حقوق برابر بود.

• **رشید اسماعیلی**، عضو ادوار تحکیم وحدت، در تاریخ 17 شهریور 1391

در اصفهان بازداشت شد و پس از تحمل دو ماه «بازداشت موقت» در سلول انفرادی و بدون هیچ اتهامی آزاد شد. او همچنان از ادامه تحصیل خود در رشته حقوق بشر دانشگاه علامه طباطبایی پس از ستاره‌دار شدن در سال 1385 محروم است. وی در آذر 1388 به اتهام "توهین به رهبری" به 18 ماه حبس محکوم شده بود.

• **لوا خانجانی**، عضو اقلیت مذهبی بهایی، که به خاطر دین‌اش از

ادامه تحصیل دانشگاهی محروم شده بود، در تاریخ 3 شهریور 1391 برای گذراندن حکم دو سال زندان به اتهام "تجمع و تبلیغ علیه نظام" و "تشویش اذهان عمومی"، راهی زندان اوین شد. این اتهامات با ادعای شرکت او در تظاهرات عاشورای 1388 علیه نظام، بر وی وارد شده‌اند.

• **عباس خسروی فارسانی**، دانشجوی دکتری دانشگاه اصفهان در تاریخ

31 خرداد 1391 به خاطر مطالبی که در وبلاگ و کتابش، "نجوای نجیبانه: نقد نظام جمهوری اسلامی و رهبران آن"، منتشر ساخته بود بازداشت شد. کتاب او شامل انتقاداتی مسالمت‌آمیز بر مقامات ایرانی بوده است. او با قرار وثیقه آزاد شد و اکنون در انتظار محاکمه به اتهامات "توهین به مقامات" و "توهین به

بنیانگذار جمهوری اسلامی" است. وی از ادامه تحصیل و تدریس در کلیه دانشگاه‌های ایران محروم شده است.

امضاکنندگان این بیانیه همچنین بر آزادی بدون قید و شرط و فوری دانشجویان ذیل که از زمره زندانیان عقیدتی سال‌های اخیرند، تأکید دارند:

مجید دری، دانشجوی عضو شورای دفاع از حق تحصیل، در تیرماه 1388 در قزوین بازداشت شد و اکنون در حال گذراندن حکم شش سال و نیم زندان در تبعید است. او از زمان بازداشت‌اش هرگز اجازه مرخصی نداشته است.

فعال حقوق دانشجویان و زنان، **بهاره هدایت**، عضو کمیته مرکزی دفتر تحکیم وحدت (سازمانی دانشجویی که در سال‌های گذشته در راستای اصلاحات سیاسی و اعتراض به نقض حقوق بشر فعال بوده است) و دبیر کمیته زنان این تشکل، در تاریخ 10 دی 1388 بازداشت شد و اکنون در حال گذراندن دوره محکومیت ده ساله در زندان است. اتهامات وی "توهین به رئیس‌جمهور"، "توهین به رهبری"، "تجمع و تبانی به قصد برهم زدن امنیت ملی" و "تبلیغ علیه نظام" بوده است.

فعال دانشجویی و برنده جایزه صلح دانشجویان نیروی سال 2013، **مجید توکلی**، در روز دانشجوی 1388 و پس از ایراد سخنرانی در یک گردهمایی مسالمت‌آمیز در دانشگاه محل تحصیلش در تهران - دانشگاه صنعتی امیرکبیر-، بازداشت شد. این زندانی عقیدتی اکنون محکومیت نه ساله-اش را در زندان رجایی شهر سپری می‌کند. او به "شرکت در تجمع غیرقانونی"، "تبلیغ علیه نظام" و "توهین به مقامات" متهم شده بود. او نه تنها از اتمام تحصیلاتش در زندان محروم شده، که حق نام‌نویسی در دانشگاه‌های کشور پس از آزادی از زندان را هم نخواهد داشت.

سید ضیاءالدین (ضیا) نبوی، فعال دانشجویی زندانی و از بنیانگذاران شورای دفاع از حق تحصیل - تشکلی که در سال 1387 توسط گروهی از دانشجویانی که به علت فعالیت‌های سیاسی محروم از تحصیل شده بودند تأسیس شد- پس از دریافت سه «ستاره» به دلیل فعالیت‌های سیاسی مسالمت‌آمیزش، در سال 1387 از ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد محروم شد. او در 24 خرداد 1388 به فاصله کوتاهی پس از راهپیمایی توده‌ای پس از انتخابات مناقشه‌برانگیز ریاست جمهوری بازداشت شد. وی به اتهام "محاربه"، به ده سال حبس در تبعید محکوم شد و اکنون دوران حبس‌اش را در زندان کارون اهواز، در فاصله‌ای بسیار دور از خانه و خانواده‌اش می‌گذراند.

پیشینه

از آغاز سال تحصیلی 1391-1392 در مهرماه، دهها نفر از فعالان دانشجویی در سراسر ایران توسط نیروهای امنیتی با اتهاماتی و مبهم بازداشت شده، توسط دادگاه‌های انقلاب و برای گذران دوره زندان احضار شده یا در ترم جدید از تحصیل ظاهراً به علت فعالیت‌های سیاسی مسالمت‌آمیزشان محروم شده‌اند. پرونده‌های قدیمی برخی دیگر از دانشجویان دوباره در دستگاه قضایی به جریان افتاده است.

محدودیت‌های تبعیض‌آمیز در دستیابی به آموزش عالی همچنان باقی است. اعضای اقلیت‌های مذهبی به رسمیت شناخته نشده مانند جامع^۵ بهاییان عموماً از ادامه^۵ تحصیلات عالی محروم‌اند. دین بهایی در قانون اساسی به رسمیت شناخته نشده و اعضای جامع^۵ بهایی به خاطر ایمان‌شان مورد اذیت و آزار قرار می‌گیرند.

تعدادی از دانشگاهها، زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، اقدامات تازه‌ای را برای جلوگیری از تحصیل دانشجویان زن در برخی رشته‌ها در پیش گرفته‌اند. وزیر علوم، تحقیقات و فناوری یکی از مدافعان تفکیک جنسی در دانشگاهها است و پیشتر نیز موضوع دانشکده-های زنانه را برای اسلامی‌کردن دانشگاههای ایران مطرح کرده بود.

دانشجویانی به خاطر استفاده مسالمت‌آمیز از حقوق آزادی بیان و انجمن یا بر اساس باورهای سیاسی و مذهبی یا جنسیت خود، از ادامه درس خواندن ممنوع شده انداز حق بر تحصیل که به موجب ماده^۵ 13 پیمان بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (که ایران نیز عضو است)، تضمین شده است محروم شده‌اند. دسترسی برابر به آموزش عالی بدون تبعیض، طبق ماده^۵ 26(a) اعلامی^۵ جهانی حقوق بشر و ماده^۵ 1(a) کنوانسیون یونسکو علیه تبعیض در آموزش، که ایران آن را پذیرفته است، تضمین شده است.

میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR) از حقوقی مانند حق افراد بر آزادی عقیده، بیان، انجمن و تجمع و حق اقلیتها برای بهره-جستن از فرهنگ خود و ابراز و عمل به مذهب خود و استفاده از زبان خود محافظت می‌کند. به علاوه، کنوانسیون بین‌المللی رفع تبعیض نژادی (CERD) و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، در رابطه با دستیابی به حق آموزش، تبعیض علیه هر شخصی بر پایه‌ی نظرات سیاسی یا اعتقادی، جنسیت، نژاد، مذهب، قوم، زبان یا هر وضعیت دیگری را قدغن ساخته است.